

הכותרת הראשית בעיתון הייתה "בפרקליטות שוקלים להחמיר באישום ליברמן". כותרת- המשנה: "ליברמן זומן לחקירה כדי להגיב לעדויות חדשות שנגבו בימים האחרונים מחברי ועדת המינויים" ("הארץ", 24.12.12). כך, חודש בלבד לפני הבחירות, שוב יוצרת הפרקליטות את הרושם שהיא הקובעת את הרכב הממשלה ולא ציבור האזרחים הבוחרים. כמובן ניתן לטעון נכונה כי יש לשמור על שלטון החוק וכי האזרח הקטן והשר הגדול שווים בפני החוק. אלא שהשר לא נחשד בעבירה מסוג העבירות שהאזרח בכלל יכול לעבור. בוודאי לא בעבירה חמורה כגון עבירות האלימות. הוא נחשד בהפרת אמונים – עבירה מעורפלת, שגם מומחים למשפט פלילי חלוקים בדעותיהם באשר ל(חוסר)תבונת הגדרתה ובאשר לפרשנותה. יתרה מזו: העבירה שבה נחשד השר היא ספיח טפל ותפל לעבירה אחרת שלגביה נחקר בעבר. תוך כדי חקירת המשטרה את העבירה הראשית, מתברר ששגריר מסוים כנראה הדליף לו מידע על כך שמתבצעת חקירה בעניינו. חקירת העבירה הראשית (להלן: "ההר") הסתיימה בלא כלום. אך היא הולידה חקירה בעבירה המשנית ("להלן: העכבר").

לכאורה ניתן לטעון: אלה החיים: יש וחקירת עבירה א' מוליכה לחקירת עבירה ב'. אך שימו לב לכמה סימנים מדאיגים. ראשית, עבירה ב' נוצרה רק כתוצאה מחקירת עבירה א'. שנית, עבירה א' היא העיקר שהתברר כריק מתוכן ועבירה ב' היא הטפל שבכל זאת תופס את הכותרת הראשית בעיתון חודש בלבד לפני הבחירות. שלישית, חרף העובדה שחקירת המשטרה נמשכת כבר שנים אחדות, פעולת חקירה פשוטה כמו גביית עדויות מהמעורבים לא נעשתה זמן רב ונעשית רק ערב הבחירות. רביעית – והמדאיג מכל – ישנה התחושה הקשה שבסיפור הזה כבר היינו.

אין זו הפעם הראשונה שבה אדם נחשד בעבירה משמעותית שלגביה לא נמצא בסיס לחשד, ובכל זאת הפרקליטות איננה מניחה לו לנפשו, אלא מאשימה אותו בעבירה משנית שכל כולה נובעת מחקירת העבירה הראשית. כך לא רק כלפי שרים ולא רק ערב בחירות – שאז הדבר צורם במיוחד נוכח שיבוש הבחירות ושיבוש הדמוקרטיה – אלא לכל אורך השנה וכנגד נאשמים רבים. התחושה היא שלא ייתכן שחשוד יצא פטור בלא כלום: גם במקרים שבהם מתברר לאחר חקירה שאין ראיות נגד החשוד לביצועה של העבירה העיקרית, חזקה על הפרקליטות שתשכיל להתאים לו עבירה משנית, כגון הטרדת עד, שיבוש הליכי משפט, עדות שקר וכדומה, שבה הסתבך בשעה הקשה שבה נרדף על-ידי מערכת אכיפת החוק.

---

* פרופ' בועז סנג'רו הוא ראש החטיבה למשפט פלילי ולקרימינולוגיה במרכז האקדמי למשפט ולעסקים ברמת-גן.

ג'ון רולס לימדנו כי החלטות הוגנות יש לקבל מעבר ל"מסך הבערות" – מבלי שנדע באיזה צד של המתרס נהיה מחר. תדמיין הקוראת את ראש המפלגה שבה היא תומכת נחשדת בעבירה משמעותית, לאחר חקירה של שנים לא נמצאת הצדקה להגשת כתב-אישום בעבירה המשמעותית אלא רק אולי בעבירה משנית שנוצרה תוך כדי החקירה, ראש המפלגה מתפטרת מתפקידה כדי לאפשר סיום ההליכים לפני הבחירות הקרובות, אך אז מחליט מישהו בפרקליטות שבעצם צריך להעמיק בחקירת העבירה המשנית. חודש אחד לפני הבחירות.

ידוע הביטוי "מדינת משטרה". לאחר כמה פרשות ידועות בשנים האחרונות, מתגנב ללב החשש שאולי אנו חיים ב"מדינת פרקליטות". אזרחים יקרים, לכו להצביע. לדידי, זוהי הוכחה נוספת להכרח בחקיקת מנגנון של פיקוח חיצוני על עבודת הפרקליטות.